

Geografia regionu

Autor: Izabela Stapor

{smoothgallery image=M262.jpg&title=Mapa. Orientacyjny zasięg krakowiaków zachodnich&caption=Mapa. Krakowiacy zachodni} Region gwar krakowskich – wyznaczony przez Stanisława Urbańczyka – obejmuje następujące makroregiony: Wyżynę Krakowsko-Częstochowską (część Wyżyny Małopolskiej zajmująca 2616 km²), inaczej Jurę Krakowsko-Częstochowską, która rozciąga się od Krakowa po Częstochowę (na długości ok. 80 km) gdzie pas wzgórz wznosi się od 300-515 m n.p.m.. W skład Wyżyny Krakowsko-Częstochowska wchodzi: Wyżyna Częstochowska, Wyżyna Olkuska, Rów Krzeszowicki, Grzbiet Tenczyński. Bramę Krakowską (długość 40 km, szerokość do 6 km, powierzchnia 275 km²), która geologicznie jest rowem tektonicznym wypełnionym osadami mioceńskiego morza. Brama Krakowska stanowi część doliny Wisły, na jej wschodnim krańcu zlokalizowane jest miasto Kraków. W obrębie Bramy Krakowskiej wyróżnia się trzy mezoregiony: Rów Skawiński, Obniżenie Cholerzyńskie, Pomost Krakowski. Ukształtowanie terenu sprzyjało rozwojowi osadnictwa, w konsekwencji czego rozwinęło się miasto Kraków, które obecnie zajmuje większość obszaru Pomostu. Kotlinę Oświęcimską (powierzchnia ok. 1236 km²), makroregionem położonym na zachód od Bramy Krakowskiej. Mezoregiony wchodzące w skład kotliny to: Równina Pszczyńska, Dolina Górnej Wisły i Podgórze Wilamowickie. Cechą charakterystyczną warunków klimatycznych regionu jest oddziaływanie krakowskiej miejskiej wyspy ciepła. Jej wpływ przejawia się podwyższeniem średniej temperatury rocznej o 1,2°C oraz przedłużeniem termicznych pór roku w stosunku do Wyżyny Małopolskiej i Pogórza Karpackiego. W dolinach i kotlinach można zaobserwować znaczne odchylenia klimatyczne spowodowane lokalnymi mikroklimatami.